

Kytarová legenda Lubomír Brabec

Kytarový virtuóz Lubomír Brabec patří mezi naše nejúspěšnější hudebníky.

Po konzervatoři v Plzni a v Praze pokračoval v Británii na Royal Academy of Music a v Early Music Centre díky stipendiu britské vlády. Spolupracuje s řadou pěvců a sólistů světových jmen. Za své působení také upravil pro kytaru stovky děl jiných autorů, natočil více než 30 CD. Odborné kritiky jej řadí k nejbrilantnějším kytaristům světa. Jedná se také o zaníceného vodáka, jachtaře, potápěče, lyžaře a cestovatele. Věnuje se též canyoningu, skialpinismu a jezdí na koních. V roce 1997 uskutečnil vůbec nejjihnější koncert klasické hudby v historii konkrétně u ostrova Nelson na 6. zemském světadílu v Antarktidě. Celý koncert byl zaznamenán japonskou televizí a vzbudil značnou pozornost.

Jaká je vaše nestarší hudební vzpomínka z dětství?

Jako každé správné muzikantské dítě jsem v šesti letech začal chodit do houslí, Hrál jsem na housle a upřímně jsem je nenáviděl. Ne že by se mě muzika nelíbila, ale po vyučování, když všichni kluci už venku kopali do míče, já ještě musel - představte si to – celých deset minut denně cvičit na housle! Pak mi to přísný rodičovský režim dokonce prodloužil na patnáct minut. A tak jsem ve třinácti uprosil tatínka, abych směl hrát na kytaru. Rozhodl jsem se, že budu hrát něco pořádného, nejlépe bigbít!

Nejdřív to tak bylo, přešel jsem z houslí na kytaru, začal se učit akordy podle značek a louskat písničky. Jenže pak jsem dostal pana profesora Knoblocha, a ten mi ukázal, nejenom krásy kytary, ale i krásy klasické hudby. Najednou jsem objevil nový svět. To byl moment, kdy jsem se rozhodl pro konzervatoř.

Učil jste se někdy i na jiné hudební nástroje?

Na konzervatoři jsem ještě studoval skladbu a lesní roh.

Jaké nejbližší hudební projekty vás čekají?

Pro mě je nejdůležitější pravidelný cyklus koncertů v pražské Španělské synagoze, který dělám už třináctý jubilejní ročník. Vymyslím zde zcela neočekávaná spojení nástrojů a interpretů. Ty, které pak z muzikantského, lidského a obchodního hlediska nejlépe fungují se uplatní v mé celé koncertní činnosti. Tam jsme se muzikantsky poznali s celou řadou muzikantů. Například se zpěvačkou Lucií Bílou jsme tam provedli několik písní a výsledkem byla řada koncertních turné. Také jsme tam měli první koncert s Danem Hůlkou, s kterým dodnes pravidelně pořádáme koncerty. Při svých koncertech s Danem Hůlkou si často přizveme místní dětský sbor. To by jste viděli jací jsou malí zpěváčci muzikanti a kolik jich je! Spolupráce s dětmi nás doopravdy moc baví.

V synagoze vždy premiérujeme nový program, který pak hrajeme třeba s Pavlem Šporclem nebo s Jiřím Bártou. Vystupoval jsem zde několikrát s Romanem Janálem nebo se Stefanem Margitou. Poprvé jsme tam také hráli Hudební obětinu Johana Sebastiana Bacha, s kterou jsme pak absolvovali řadu úspěšných zahraničních zájezdů. Prvně jsme zde spojili tři kytary -

klasiku, jazz a rock spolu s Lubošem Andrštem a Petrem Jandou a výsledkem bylo krásné CD. Vždy je pro mne svátek, když zde vystupuji s naší největší pěvkyní Gabrielou Beňačkovou. To je zážitek, na který se nezapomíná. Španělská synagoga je úžasné, inspirativní a mystické místo, kde se prolínají různé kultury - Češi, čeští Židé, Španělsko. Každý koncert zde je pro mne zážitek. Jsem také rád, že se mě podařilo tyto koncerty přenést do plzeňského pivovaru a tak si také pravidelně zahrát v mém rodném městě. K svému jubileu připravuji velké turné po českých, moravských a slovenských městech. Je to turné, jehož minuty odměřují švýcarské hodinky Raymond Weil, takže musím být velmi přesný a dochvilný. Chtěl bych se na něm vrátit ke kytarovým hitům a k těm nejkrásnějším skladbám z mého repertoáru.

Jak moc se pohybuje doma a v zahraničí?

Je to tak 50 na 50. Záleží také jak který rok. Někdy převyšuje zahraničí a někdy domácí koncerty. Cestování patří k životu muzikantů, dokonce bych řekl, že toho ježdění je někdy víc než muziky. Když jsem začal hrát, tak ve mně už byla touha vycestovat a vidět celý svět. Zaplaťpánbůh se mi to s kytarou podařilo a objedlal jsem s ní téměř celý svět. Samozřejmě je ještě mnoho míst, kde jsem ještě nebyl, ale při cestování s kytarou za čas zjistíte, že je to trochu sterilní. Jezdíte po nejdražších hotelech a díky současné unifikaci jsou ty hotely po celém světě úplně stejné.

Jaké je v oblasti vážné hudby české publikum ve srovnání se zahraničním?

Muzika má tu výhodu, že je mezinárodní a dokáže komunikovat se všemi lidmi po celém světě. Pro mě je krásné zjištění, že lidi všude zaujme stejná muzika, ale reagují trošičku jinak. Například ve Španělsku jsou posluchači při celém koncertě takoví distingovaní, že si člověk říká nic se neděje, není něco špatně, ale na konci jsou vždycky obrovské ovace. V Rusku zase velké množství lidí pláče, Američané si pro změnu po koncertu při potlesku stoupají... Přesto si myslím, že nejkrásnější zážitky z koncertů mám tady doma. Mám pocit, že lidi mně tu nejvíce rozumí a asi ví nejlíp co hrají.

Proč rád zabrousíte z klasiky do populární hudby s interprety úplně jiného hudebního žánru?

Prostě mě to baví! Kdysi jsem natočil desku s Karlem Vágnerem, která v té době vzbudila u kritiků naprostý odpor, přímo vřavu, všichni nám nadávali. Zatímco u posluchačů jsem se setkal s nadšením, houfně ji kupovali. Byla to tehdy nejprodávanější deska Supraphonu. A o tom, že tento počín byl správný, mě posléze přesvědčili moji četní kolegové, kteří podobné desky pak natočili. Dnes skoro všichni „vážňáci“ mají desku s přesahem: Josef Suk, Václav Hudeček, Pavel Šporcl, Jaroslav Svěcený a další. Myslím, že cesta, kterou jsme tenkrát zahájili, byla správná, a někdy mě o tom utvrzují i posluchači, kteří se mě po letech svěří, že jim cestu k vážné hudbě otevřely právě naše Transformace.

Jak se stane muzikant polárníkem a zamiluje se do Antarktidy?

Nikdy jsem to nijak neplánoval . V rádiu Klasik jsem měl před pár lety vlastní pořad, talk-show, do kterého jsem si zval význačné zpěváky, hudebníky a sportovce, či cestovatele. Do jednoho dílu jsem chtěl pozvat našeho nejvýznamnějšího polárního výzkumníka, pana Jaroslava Pavlíčka. Sháněl jsem na něj kontakt, volal známým, posílal e-maily, ale stále nic. Až asi po půl roce mi zazvonil mobil a do sluchátka se mi omlouval pan Pavlíček, že se neozval dříve. Nemohl, byl šest měsíců v Antarktidě na naší základně (dnes již není česká, ale mezinárodní). Slovo dalo slovo a jedno odpoledne jsme si ve studiu povídali o jeho práci a samozřejmě o Antarktidě. Tenkrát jsem se panu Pavlíčkovi přiznal jak mne krása kontinentu, který jsem do té doby znal jen z cestopisných filmů, doslova fascinuje. To odpoledne vznikl v hlavě Jaroslava Pavlíčka nápad na První Antarktický kytarový koncert. Zprvu nepředstavitelná a na první pohled šílená myšlenka měla realistický základ. Za několik měsíců jsem skutečně odcestoval do Antarktidy a pobyl čtyřicet dní na polární stanici. Uskutečnil jsem historicky první antarktický kytarový koncert, na který zřejmě nikdy nezapomenu. Bylo to naprosto neuvěřitelné, v sále, vlastně v jídelně na lodi, seděli vědečtí pracovníci, kteří byly při své práci zvyklí na snad nejtvrďší životní podmínky. Denně se potýkali s rozmary přírody, mrazem, vlhkem ... Jakmile jsem začal hrát, změnili se. Na konci se jim všem kutálely po tvářích slzy. Tak silně na ně zapůsobila hudba v tomto odlehlem koutu světa. Stejnou atmosféru koncertu jsem už nikdy nezažil.

Při vaší třetí a zatím poslední cestě v roce 2004 jste se plavili z Jižní Ameriky Drakeův průliv až do Antarktidy. Ta oblast má pověst nejbouřlivějších vod světa. Jaké to bylo?

Trpím něčím, co by se dalo diagnostikovat jako syndrom akutního nedostatku Antarktidy., Jediný možný způsob léčby vždy po pár letech sbalit věci a vyrazit. A protože se léčebná kúra nemá porušovat, byl jsem tam již třikrát. Ta poslední nebyla žádná turistika, žádné lenošení. První česká jachtařská a potápěčská expedice.

Protože jsme nechtěli být jako zhýčkaní turisté na ledoborcích, museli jsme se podílet na zajištění plavby společně s našimi profesionálními průvodci. Obsluhovali jsme plachtoví, drhli palubu, vařili, myli nádobí, ve dne v noci drželi hlídky na palubě, abychom se včas vyhnuli ledovcům, nebo abychom stačili včas skasat plachty. Přes den jsme drželi šestihodinové a v noci tříhodinové služby. Déle by to nešlo vydržet, Vítr, ledová vodní tříšť, občas zalití vlnou, a zima.... I tak to ale byl nevšední zážitek, na který se nezapomíná. Až tady, v nekonečné vodní pustině, kde mezi životem a utonutím stojí jen jedno špatné rozhodnutí, si člověk uvědomí, jak jsme proti přírodě malí a bezmocní.

Několikrát jsme vjeli do bouře. Měl jsem z toho docela radost, mám kapitánské zkoušky a tak jsem se hrnul ke kormidlu. Těšil se, jak naši loď tím nebezpečím provedu. Foukal silný vítr, zvedaly se několikametrové vlny a naše bezmála šestnáctimetrová ocelová loď mi připadala jako sirka. Voda se přelévala přes palubu, ledová tříšť nepříjemně bodala do nechráněných míst obličeje. Občas jsme stáli po kolena ve vodě. Připadal jsem si jako pravý námořník. Tento pocit mi ale trochu zkazili naši profesionální průvodci. Jejich konstatování, že tohle na Antarktidu ještě žádná bouře není, mě poněkud vyvedlo z rovnováhy. Nepopiratelný je každopádně jeden fakt: proplul jsem na lodi Drakeovým průlivem. Nejbouřlivějším a nejnebezpečnějším kouskem moře, jaký se dá na planetě Zemi najít. Od této chvíle mohu hrdě a dle starého námořnického zvyku, nosit v levém uchu náušnici a jako pravý mořský vlk jsem si tam vysloužil právo pít v hospodě s nohama na stole a smím také plivat po větru.

Tak mě napadá, Petr Janda a houslista Pavel Šporcl vlastně nosí náušnice bez námořního oprávnění, neboť Drakeovým průlivem určitě nepropluli!

Na Antarktidě jste se také potápěl. Jaké to bylo? Co jste v těch studených končinách viděl? Co musí člověk udělat, aby tam při potápění nezmrznul?

Počítali jsme, že potápění v antarktické oblasti bude nevšedním zážitkem, skutečnost ale překonala všechna naše očekávání. Když jsme dorazili do Antarktidy, přijali nás na své základně ukrajinští vědci. Nedali jinak, než že jim „světoznámý kytarista“ musí zahrát. Odměnou byl souhlas s potápěním s Ukrajinským průvodcem, neskutečným hromotlukem, který se potápěl s výstrojí, kterou vypadale, jako by si ji snad dělal sám. Byl to takový svérázný člověk. Když jsme se ho ptali, do jaké hloubky bychom se mohli bezpečně potápět, řekl, že do třiceti metrů to vůbec nemá cenu, protože tam je ještě dno vybagrované ledovci, a že on sám se prý potápí minimálně do šedesáti metrů, protože tam už je teprve dno nedotčené. Docela nás vyděsil. Nepočítali jsme, že bychom se potápěli tak hluboko, ale nakonec jsme souhlasili.

Jediné, co nás pod vodou překvapilo, byla nízká viditelnost. Všichni říkali, že v Antarktidě je voda průzračná a čistá, ale my jsme viděli jsme sotva na pár metrů. Až později jsme se dozvěděli, že průzračná je tady voda pouze v zimě. Jakmile se „oteplí“, probudí se život a voda se zakalí. Ale i tak to bylo skvělé. Mohli jsme pozorovat nejrůznější houby a řasy neuvěřitelných tvarů, kraby a jiné pišišvory, kteří si v klidu žijí v drsných podmínkách ledového moře.

Při potápění v antarktických podmínkách hrozí člověku několik rizik. Snad největším je zamrznutí přístrojů, což se mě hned při prvním ponoru stalo. Vyplaval jsem proto se svým „body“ nad hladinu, a chtěli jsme ukončit ponor. Ukrajinský potápěč-průvodce však problém vyřešil s úsměvem. Vzal kýbl s horkou vodou, přístroj i nás polil, ukázal palcem dolů a prohlásil: „*Vsjo gatóvo! Daváj v niz!*“

Antarktida je vaše láska. Ale muži jich většinou mívají víc. Které místo na zemi ještě máte hodně rád a proč?

Pro mne je pořád největší láskou kytara a muzika! Ale ptáte-li se na místo, tak mám rád Šumavu! A řeku Otavu! Ale kdybych měl psát proč, tak by to vyšlo na knihu. Letos jsem si již nadělil dárek ke svému životnímu jubileu a nechal jsem na mostě přes řeku Otavu nainstalovat skleněnou sochu vodáckého patrona sv. Jana Nepomuckého. Vytvořila ji sklářka Vladimíra Tesařová a vloni přední části reliéfu v Praze požehnala Jeho Excelence Dominik kardinál Duka a letos, při odhalení na mostě, sloužil mši biskup českobudějovický Jiří Paďour. Jedná se o největší skleněnou sochu tohoto světce na světě navíc oboustranně inverzní.

Jaké nejsilnější zážitky máte ze svých ostatních sportovních disciplín: z kola? z lyží? z vody? z ježdění na koních? Který z těch koníčků je nejnebezpečnější?

Občas slyším, že mám nebezpečné koníčky, ale já si to nemyslím. Nevěřím, že divoká voda, jachting, potápění, canyoning a jízda na koni je nebezpečnější než procházka po Václaváku v jedenáct večer.

Mám rád sporty, které jsou něčím víc než sporty. Které neosloví jenom Vaši ctižádost, ale taky Váš smysl pro krásu. Pro dálku. Pro něco co vás teprve čeká.

Jaký svůj největší sen se chystáte uskutečnit?

Stále víc a víc mě láká moře. Obdivuji Davida Křížka, který v závodě šestimetrových plachetnic sám přeplul Atlantik a navíc se umístil ve velké konkurenci na neuvěřitelném 3. místě. Tak vysoké cíle nemám, ale ten Atlantik s Ameriky do Evropy, na plachetnici pod mým vedením a s pár kamarády, to je můj sen.

A pak bych ještě docela rád udělal pár krásných koncertů. Baví mě cvičit a mám dojem, že mě to docela začalo jít.